

Concept

Eerste begrotingswijziging 2017

Nieuw inzicht in de begroting 2017

DB AQUON

30 maart 2017

Inhoud

Inleiding.....	3
Veranderingen ten opzichte van de vorige begroting	4
Ombouwplan 2016	4
AQUON 2.0.....	5
Toename in productie.....	6
Geen vernieuwde meerjarenraming; deze is opgenomen in begroting 2018.....	6
Financiële impact van de veranderingen	7
Programma Laboratorium samengevat	7
Programma Eigenaarsdeel GR AQUON samengevat	8
Productieverwachting.....	9
De twee AQUON-programmabegrotingen	10
Begrotingswijziging t.b.v. AQUON-laboratorium activiteiten.....	11
Toelichting op de begrotingswijziging AQUON-laboratorium	12
Begrotingswijziging t.b.v. eigenaarsdeel GR AQUON	13
Toelichting op de begrotingswijziging Eigenaarsdeel GR AQUON	14
Kostentoerekening en de bijdrageregeling.....	15
De jaarlijkse reguliere exploitatiekosten (AQUON-programma 1: laboratorium).....	15
Kosten eigenaarsdeel (programma 2: eigenaar GR AQUON)	16
Wettelijke paragrafen.....	17
Incidentele baten en lasten.....	17
Onttrekking aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen.....	17
Waterschapsbelasting	17
Weerstandsvermogen	17
Financiering.....	17
Verbonden partijen.....	17
Kapitaalgoederen	18
EMU – saldo.....	18
Topinkomens.....	18
Risicomanagement	19
Bijlage 1: Bijdrageregeling en kostenverdeling.....	20

Inleiding

Met deze eerste begrotingswijziging 2017 wordt een geactualiseerde uitwerking gegeven van een jaar waarin AQUON zich voorbereidt op een nieuwe strategie. Deze eerste begrotingswijziging 2017 geeft de plannen en de financiële consequenties weer op welke wijze AQUON zich gaat aanpassen aan de veranderde omstandigheden.

Tijdens meerdere bestuurlijke sessies werd in het jaar 2016 een geheel nieuwe strategie voor AQUON aangenomen. Het adviesrapport “Naar AQUON 2.0” wordt daarbij als leidraad gebruikt. AQUON bouwt zich in de komende jaren om tot een full serviceorganisatie met daarbij een acceptabel kostenniveau. Om te komen tot deze nieuwe strategie dient AQUON haar organisatie- en kostenstructuur aan te passen. Tergelijktijd wordt AQUON met een flinke toenemende productievraag vanuit de deelnemende waterschappen geconfronteerd. De waterschappen vragen in 2017 meer dan 10% productie van AQUON.

Op 12 april 2016 heeft het dagelijks bestuur een programmabegroting 2017 en een meerjarenraming 2017-2019 op basis van de bedrijfsvoering na de “ombouw AQUON” aan haar algemeen bestuur voorgelegd. Deze begroting bevatte een grote kostenpost voor mogelijk boventalligheid van personeel, naar aanleiding van hun cao-rechten. Tijdens de vaststelling van deze begroting is over deze kostenpost veelvuldig en taakstellend gesproken. Deze programmabegroting is na een zienswijze procedure op 7 juli 2016 vastgesteld door het bestuur. Een aantal waterschappen heeft flink hun schouders gezet onder de opgave om mogelijke boventalligheid van personeel te voorkomen. Samen met AQUON werd in 2016 kans gezien om deze aanvankelijk hoge kostenpost voor het 2017 en opvolgende jaren naar een acceptabel niveau terug te brengen.

In navolging van de jaren 2014-2016 geeft AQUON middels deze nieuwe begroting een transparant beeld van de nieuwe verwachte productie en de bijbehorende productiekosten. Samengevat kent deze begrotingswijziging 2017 drie majeure bewegingen:

1. Het Ombouwplan AQUON 2016 wordt afgesloten. De positieve financiële effecten van het doorstroomprogramma personeel AQUON worden nu doorgevoerd.
2. Nieuwe strategische keuzes zijn gemaakt om AQUON om te vormen naar een full-serviceketenpartner. Op basis van het adviesrapport “AQUON 2.0” van Wagenaar Hoes worden de financiële effecten van de implementatie in beeld gebracht.
3. AQUON wordt in het jaar 2017 geconfronteerd met een forse toename in verwachte productie. De meetvraag van de gezamenlijk waterschappen stijgt volgens de inschatting van de deelnemers met meer dan 10 %. Deze stijging heeft voornamelijk betrekking op werkzaamheden welke niet door AQUON zelf uitgevoerd kunnen worden. Het betreft overigens vraagafhankelijke productie en zal uiteindelijk via de variabele kostenverdeelsleutel worden toegerekend aan de desbetreffende waterschappen.

Het begrotingsjaar 2017 is het laatste begrotingsjaar waarin de bijdrageregeling deels wordt gebaseerd op productieaantallen welke teruggaan naar de beginjaren van AQUON. Vanaf het begrotingsjaar 2018 wordt de bijdrage grotendeels op de meest recente afgesloten drie jaren gebaseerd. Deze refentieverschuiving veroorzaakt vanaf 2018 een kostenverschuiving binnen de deelnemende waterschappen.

AQUON nodigt u van harte uit om vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze toelichting op de plannen en de financiën voor te leggen. AQUON zal hier zo goed mogelijk een antwoord op geven.

Veranderingen ten opzichte van de vorige begroting

Ombouwplan 2016

2016 is afgesloten met het Ombouwplan 2016 zoals daartoe in 2015 is besloten. De doelstellingen uit het ombouwplan AQUON zijn gerealiseerd. Door middel van het inrichten van een centraal klantportaal en gecentraliseerde monsterontvangst kan de klant beter worden bediend en gelijktijdig werd hiermee een gecentraliseerde procesgeleiding ingericht. De organisatiestructuur is afgebouwd naar een nieuwe afgeslankte formatie en daarbij zijn de laboratoriumactiviteiten gecentraliseerd op twee locaties. Alle transactiekosten voor realisatie van het ombouwplan 2016 zijn in het jaar 2016 gefinancierd uit de gevormde bestemmingsreserve. Zowel organisatorisch als financieel is het project beheerst verlopen. Een belangrijk projectdoel is bereikt: AQUON is met deze veranderingen duurzaam efficiënter geworden.

In het eerste kwartaal van 2017 zal de laatste fase van het project “ombouwplan AQUON”, zijnde de definitieve plaatsing van het personeel, zijn gerealiseerd. In de (vastgestelde) programmabegroting 2017 waren kosten van €900.000 voor geprognoseerde boventalligheid personeel opgenomen.

Door het doorstroomprogramma AQUON - waterschappen, welke gedurende 2016 heeft gelopen, is een aantal AQUON-medewerkers in dienst getreden bij een van de waterschappen. Zij doen daar nu goed effectief werk. Daarnaast is een aantal AQUON-medewerkers elders in dienst getreden. Door de afname van 12,6 FTE in de AQUON personeelsformatie en vervolgens een optimaal verloop van het (her-)plaatsingsproces kunnen de kosten voor boventalligheid/frictiekosten nu in de programmabegroting 2017 naar ca. €225.000 teruggebracht worden, een daling van ca. €675.000.

Opgemerkt kan worden dat de daling in kosten voor een groot deel vanaf 2017 zelfstandig gefinancierd wordt door die waterschappen die AQUON personeel hebben overgenomen. Deze waterschappen hebben het mogelijk gemaakt AQUON te ontlasten van eventuele boventalligheidskosten als gevolg van het (her-) plaatsingsprogramma. Deze waterschappen hebben voorkomen dat AQUON medewerkers boventallig zouden worden, en daarmee niet productief, waarbij ze op basis van cao-rechten doorbetaald zouden worden. De waterschappen zouden vervolgens de samenhangende boventalligheidskosten in rekening gebracht krijgen.

Het resterende deel van deze kosten (€ 225.000) wordt veroorzaakt door frictiekosten. AQUON heeft in de komende jaren geen duurzame boventalligheid, echter wel tijdelijke frictiekosten. Verwacht wordt dat deze tijdelijke frictiekosten in drie jaar oplossen. In het doorstroomprogramma is afgesproken dat de waterschappen die geen of niet voldoende personeel hebben overgenomen deze boventalligheid-/frictiekosten betalen.

AQUON 2.0

In 2016 hebben de eigenaren voor AQUON een nieuwe strategische richting gekozen. In het kort kan deze strategie als volgt worden omschreven: AQUON is een full serviceketenpartner voor haar waterschappen tegen acceptabele en geoptimaliseerde kosten en geeft deze opdracht vorm door een proces van gezamenlijke vraagarticulatie. Om deze ketenpartnerstructuur te bereiken dient er veel te worden gedaan. Ten behoeve van deze vernieuwde strategie en een nieuwe visie op de governance rond AQUON en de deelnemende waterschappen zijn door het bestuur dan ook richtinggevende besluiten genomen. Gelijktijdig met het nemen van deze besluiten in 2016 was inzichtelijk dat de AQUON organisatie- en productiekosten in de eerste veranderjaren zullen toenemen naar circa € 20-21 miljoen. In het adviesrapport “Naar AQUON 2.0”, ter ondersteuning van het bestuursbesluit, is daartoe een uitgewerkte financiële paragraaf opgenomen om de financiële ontwikkeling duidelijk te schetsen. In deze eerste begrotingswijziging zijn de effecten in de bedrijfsvoering (programma laboratorium) en de kosten van de implementatie (programma eigenaarsdeel) opgenomen.

Voor de realisatie zijn organisatorische aanpassingen noodzakelijk om het uiteindelijk doel: AQUON op één locatie (“AQUON 3.0”) en een kostendaling van meer dan €1 miljoen te bereiken. De voorgenomen organisatieaanpassingen zijn te herleiden uit het adviesrapport “Naar AQUON 2.0” van WagenaarHoes, welke in juli en december 2016 door het bestuur zijn bekrachtigd. Door een nieuw te ontwikkelen organisatiestructuur (bijvoorbeelden zijn de inzet van een vraagarticulatieregiseur, aanpassing van de topstructuur, inzet van HRM-specialist, bestuurlijke secretarisrol en de ontwikkeling van middelenmanagement) en cultuur is conform het rapport structureel een bedrag van circa €0,5 miljoen benodigd. In het begrotingsjaar 2017 zal dit bedrag (nog) niet geheel benodigd zijn echter door de inzet van interim-personeel op managementposities wordt dit bedrag in 2017 naar verwachting alsnog volledig verbruikt. De doorbelaste kosten aan de deelnemende waterschappen stijgen door deze organisatie-aanpassingen.

Conform het adviesrapport “Naar AQUON 2.0” dalen de kosten zodra AQUON op één locatie gevestigd zal zijn. Deze daling van kosten wordt vanaf 2021 verwacht, echter is in deze eerste begrotingswijziging over het jaar 2017 als vanzelfsprekend nog niet zichtbaar.

In hetzelfde rapport worden de implementatiekosten €0,2 miljoen benoemd. Deze implementatiekosten van AQUON 2.0 in het begrotingsjaar 2017 zijn door AQUON aangevuld met ca. 100k ten behoeve van communicatietrajecten. De implementatiekosten worden opgenomen in het programma eigenaarsdeel en worden gefinancierd uit de opgebouwde bestemmingsreserve.

Met het afhechtingsbesluit van 10 november 2016 is door het algemeen bestuur bekrachtigd dat alle besproken discussie-dossiers welke tijdens de strategische sessies (onderzoekfase 1 en 2) zijn besproken en gelijktijdig alle mogelijke andere uit het verleden behorende discussie-dossiers definitief worden gesloten. Dit zodat AQUON definitief kan werken aan de nieuwe strategische richting. Op de eindbalans 2016 van AQUON bedraagt de bestemmingsreserve circa €1.2 miljoen en zal in het jaar begrotingsjaar 2017 onder meer worden gebruikt om de resterende kosten uit het ombouwplan 2016 (betreft met name verkoopkosten pand en afschrijvingskosten investeringen tbv Ombouwplan 2016) en de genoemde implementatiekosten AQUON 2.0 te financieren.

Toename in productie

Het derde argument voor een begrotingswijziging is de verwachte forse toename in productie. De verwachte productiestijging is circa 1.1 miljoen productiepunten in het vergelijk met de opgenomen productieaantallen in de programmabegroting 2017 voor wijziging. Deze verwachte staat gelijk aan een toename van meer dan 10 procent. Vooral in het segment waterbodemonderzoeken, en dan specifiek het te verrichten noodzakelijk vooronderzoek, wordt een flinke toename verwacht.

AQUON ziet zich genooddaakt om de begroting door de forse stijging in productie aan te passen met circa €0,7 miljoen voor externe onderzoeken en daarmee op gelijke waarde te begroten als in de realisatie van het begrotingsjaar 2016.

In 2017 en 2018 onderzoekt AQUON of zij haar inrichting dient aan te passen door deze stijgende productievraag. Het zal een belangrijke onderzoeksvraag zijn om te komen tot AQUON 3.0 (dimensionering één pand) en de inzet van eigen AQUON personeel.

Het aandeel in de productieafhankelijke variabele kosten opgenomen in de bijdrage aan AQUON voor de deelnemende waterschappen zullen ten gevolge van hun toegenomen vraag voor het begrotingsjaar 2017 stijgen. In deze begrotingswijziging 2017 worden de effecten van de productie per waterschap en de verwachte kosten transparant weergegeven.

Geen vernieuwde meerjarenraming; deze is opgenomen in begroting 2018

Deze eerste begrotingswijziging 2017 wordt gelijktijdig aangeboden met de programmabegroting 2018 en een meerjarenraming 2019-2021. In de eerste begrotingswijziging 2017 wordt - voor de leesbaarheid - voor hernieuwd inzicht in de meerjarenraming verwezen naar de meerjarenraming 2019-2021 zoals opgenomen in de programmabegroting 2018.

Financiële impact van de veranderingen

Programma Laboratorium samengevat

In de vastgestelde programmabegroting 2017 was sprake van een kostenniveau van €19,2 miljoen, nadat in 2016 een forse kostendaling was gerealiseerd op de vaste inrichtingskosten. In vergelijking tot 2013, waarbij de productie op een vergelijkbare hoogte lag, lagen de werkelijke kosten op ca. € 24 miljoen.

Een vergelijking met de programmabegroting 2017 voor wijziging geeft inzicht in de voorgestelde mutaties. De mutaties betreffen, naast de drie majeure bewegingen in het jaar 2017, een verdere verwachte daling van de vaste kostenstructuur van afgerond naar €0,1 miljoen als gevolg van de reductie van het aantal panden. Een stijging van €0,5 miljoen in personeelskosten en een toename in kosten van ca. €0,7 miljoen als effect op verbeterd inzicht in de klantvraag door deelnemende waterschappen.

Op bladzijde 11 staat een nadere detaillering van de verwachte kostenontwikkeling.

Programma 1		begroting 2017
LABORATORIUM		ontwikkeling
Exploitatiekosten 2017	vóór wijziging	19,2
- stijging personeel (structureel)	AQUON 2.0 effecten	0,5
- daling bedrijfskosten (structureel)	Ombouwplan AQUON 2016	-0,1
- stijging externe analyses (variabel)	Klantvraag, productie afhankelijk	0,7
- mutatie kosten	Begrotingswijzigingen	1,1
Exploitatie kosten 2017	ná wijziging	20,3
bijdrage derden		-0,3
Bijdrage waterschappen	ná wijziging	20,0

Programma Eigenaarsdeel GR AQUON samengevat

In dit begrotingsprogramma “eigenaarsdeel GR AQUON” worden de financiële consequenties opgenomen welke behoren tot het ombouwen en het (opnieuw) inrichten van de organisatie. Ook de financiële effecten van de werkgelegenheidsregeling uit de cao 2014-2017 zijn in deze programmabegrotingswijziging opgenomen. Met andere woorden, eventuele boventallige medewerkers en/of frictiekosten worden financieel verantwoord in deze tweede programma begroting. Hiermee verkrijgen deze medewerkers naast aandacht en intensieve begeleiding ook een eigen financiële beheersing.

Met het scheiden van kosten in twee programmabegrotingen verwacht AQUON in de eerste programmabegroting “laboratorium” een transparant beeld te geven van de werkelijke kosten van de laboratorium activiteiten. In de vastgestelde bijdrageregeling AQUON kennen de twee programmabegrotingen elk hun eigen verrekenmethode met de waterschappen.

In 2016 is bestuurlijk afgesteld dat door het gelanceerde “doorstroomprogramma AQUON - waterschappen” de kosten door boventallig personeel zal worden vergoed door de waterschappen die onvoldoende personeelsleden van AQUON in het jaar 2016 hebben overgenomen. In de afrekening van de programmabegroting “eigenaarsdeel GR AQUON” 2017 wordt hiermee rekening gehouden.

In het programma eigenaarsdeel worden advieskosten opgenomen welke betrekking hebben op in de inrichting van AQUON 2.0 zoals daartoe geadviseerd wordt in het adviesrapport “Naar AQUON 2.0” welke ten grondslag lag aan de besluitvorming.

Op bladzijde 13 staat een nadere detaillering van de verwachte kostenontwikkeling.

Programma 2		begroting 2017
EIGENAARSDEEL		ontwikkeling
Exploitatiekosten 2017	vóór wijziging	1,9
- afname boventalligheid	doorstroom & externe uitstroom	-0,7
- afname boekverlies	kosten genomen in jaar 2016	-0,3
- afname afschrijving	minder geïnvesteerd in bouw	-0,1
Afname verwachte kosten Ombouw AQUON		-1,1
- toename advieskosten	AQUON 2.0 & AQUON 3.0	0,3
- toename comm & HR beleid	AQUON 2.0	0,1
- toename flexibele inzet	AQUON 2.0 (door mismatch)	0,1
Verwachte kosten inrichting AQUON 2.0 & AQUON 3.0		0,5
Exploitatie kosten 2017	ná wijziging	1,3
Vrijval (bestemmings-) reserve		-1,1
Bijdrage waterschappen 2017		0,2

Productieverwachting

De opdrachtgevers van de waterschappen hebben in maart 2017 hun verwachte meetvraag tot en met het jaar 2021 aan AQUON opgegeven. In de programmabegroting 2018 wordt een vooruitzicht in beeld gebracht. Op basis van deze opgave heeft AQUON een beeld van de te verrichten werkzaamheden in de komende jaren en een beeld van op welke wijze zij haar bedrijfsvoering kan inrichten.

In de vastgestelde programmabegroting 2017 was op basis van de opgave van de opgegeven productieverwachting de ksotengroting opgesteld. De vastgestelde programmabegroting ging nog uit van een productieniveau van 10,5 miljoen punten, In het najaar van 2016 is productie-opgave over 2017 door de waterschappen geactualiseerd. Hieruit blijkt dat het productieniveau stijgt naar ca. 11,7 miljoen punten. In deze eerste begrotingswijziging 2017 is de nieuwe opgave weergegeven.

Op basis van de nieuwe productieopgave is vooreerst een concept afrekening van kosten naar de deelnemers opgesteld (zie bijlage 1). De werkelijke kosten voor het programma laboratorium zal (deels) tegen de werkelijk gerealiseerde productie na afloop van het jaar worden afgerekend.

In deze eerste begrotingswijziging 2017 is het kostenniveau AQUON in de programmabegroting laboratorium afgestemd op deze, nieuwe door de deelnemende waterschappen, opgegeven productiepunten.

productie/ meetvraag	2017 na wijziging	2017 voor wijziging	2017 mutatie
Aa en Maas	1.091.100	875.000	24,7%
Brabantse Delta	1.381.000	1.350.000	2,3%
De Dommel	960.000	980.000	-2,0%
Delfland	928.780	744.000	24,8%
Hollandse Delta	1.824.764	1.637.000	11,5%
Rijnland	2.192.300	1.750.000	25,3%
Rivierenland	2.036.737	1.970.000	3,4%
Schieland en Kr'	546.200	555.000	-1,6%
St. Rijnlanden	695.500	706.000	-1,5%
Totaal	11.656.381	10.567.000	10,3%

De twee AQUON-programmabegrotingen

Vanaf het jaar 2016 werkt AQUON met twee programmabegrotingen, te weten;

- Programma 1: Laboratorium AQUON
- Programma 2: Eigenaarsdeel GR AQUON

Programma 1:

Laboratorium AQUON

In dit programma zijn de reguliere laboratorium activiteiten opgenomen. In deze programmabegroting is opgenomen dat het hoofdproces op een andere wijze is ingericht, de organisatie is aangepast door de vorming van een bedrijfsbureau, dat er sprake is van een gereduceerde personeelsformatie en van het verminderen van het aantal locaties.

Programma 2:

Eigenaarsdeel GR AQUON

In de tweede programmabegroting "Eigenaarsdeel GR AQUON" is opgenomen op welke wijze de financiering verloopt van de ombouw van AQUON en bovendien welke lasten blijven door de uitwerking van de werkgelegenheidsvoorwaarden uit de (nieuwe) cao. Om de ombouwkosten te financieren wordt de hiervoor gevormde bestemmingsreserve in 2016 en 2017 gebruikt. Vanaf 2017 resteren de kosten van werkgelegenheid (boventalligen) en de kosten van de locatie aanpassingen. Van de financiële consequenties van de overige inspanningen van het ombouwen van AQUON wordt verwacht dat deze uit de bestemmingsvoorziening kunnen worden gefinancierd.

Samengevat

Een samenvatting van de begroting na de eerste begrotingswijziging 2017 kan als volgt worden weergegeven. De totale kosten blijven voor AQUON in vergelijking met de begroting voor wijziging vrijwel gelijk met dien verstande dan de productie met meer dan 10 procent toeneemt. In de volgende hoofdstukken worden de begrotingswijzigingen in detail toegelicht.

laboratorium			eigenaar			totaal AQUON	
	2017 voor	na		2017 voor	na	voor	na
personeelskosten	10.874	11.420	personeelskosten	1.003	525	11.877	11.945
bedrijfslasten	2.555	2.348	bedrijfslasten	200	500	2.755	2.848
goederen en diensten	2.783	2.765	goederen en diensten	0	0	2.783	2.765
uitbestedingen	1.403	2.141	uitbestedingen	0	0	1.403	2.141
kapitaalslasten	1.496	1.495	kapitaalslasten	625	185	2.121	1.680
onvoorzien	100	100	onvoorzien	100	100	200	200
vrijval bestemmingsreserve			vrijval bestemmingsreserve	-700	-1.085	-700	-1.085
totale kosten	19.211	20.269	totale kosten	1.228	225	20.439	20.494
bijdragen derden	300	300	bijdragen derden	0	0	300	300
bijdragen waterschappen	18.911	19.969	bijdragen waterschappen	1.228	225	20.139	20.194
totale inkomsten	19.211	20.269	totale inkomsten	1.228	225	20.439	20.494

Begrotingswijziging t.b.v. AQUON-laboratorium activiteiten

De begrotingswijziging over het jaar 2017 kan als volgt worden weergegeven.

programma 1: LABORATORIUM	begroting voor wijziging 2017	begroting na wijziging 2017	begroting mutatie *	realisatie 2016
PERSONEELSLASTEN:				
salarissen	7.846.700	7.955.000	1 108.300	7.615.218
sociale lasten	1.828.600	1.832.000	2 3.400	1.853.494
overige personeelslasten	386.000	485.000	3 99.000	330.475
personeel van derden	812.800	1.148.000	4 335.200	1.135.952
PERSONEELSLASTEN	10.874.100	11.420.000	545.900	10.935.139
OVERIGE BEDRIJFSLASTEN:				
diensten van derden	881.700	775.000	5 -106.700	686.905
huren en rechten	45.900	46.000	6 100	44.497
leaseauto's	729.400	670.000	7 -59.400	629.338
verzekeringen	51.900	55.000	8 3.100	42.498
belastingen	55.500	44.000	9 -11.500	46.762
onderhoud door derden	790.900	758.000	10 -32.900	737.007
OVERIGE BEDRIJFSLASTEN	2.555.300	2.348.000	-207.300	2.187.006
GOEDEREN EN DIENSTEN:				
ge- en verbruiksgoederen	2.370.200	2.275.000	11 -95.200	2.179.376
duurzame gebruiksgoederen	212.200	250.000	12 37.800	204.429
energie	200.500	240.000	13 39.500	280.291
GOEDEREN EN DIENSTEN	2.782.900	2.765.000	-17.900	2.664.097
UITBESTEDINGEN:				
externe analyses	1.402.600	2.141.000	14 738.400	2.224.468
UITBESTEDINGEN	1.402.600	2.141.000	738.400	2.224.468
KAPITAALSLASTEN:				
afschrijvingen	1.190.500	1.215.000	15 24.500	1.183.305
rentelasten	305.700	280.000	16 -25.700	277.961
KAPITAALSLASTEN	1.496.200	1.495.000	-1.200	1.461.266
NORMALE EXPLOITATIEKOSTEN	19.111.100	20.169.000	1.057.900	19.471.976
ONVOORZIEN	100.000	100.000	17 0	0
TOTAAL LASTEN	19.211.100	20.269.000	1.057.900	19.471.976
vrijval (bestemmings-) reserve	0	0	18 0	0
bijdrage derden	-300.000	-300.000	19 0	-395.373
Totale kosten	18.911.100	19.969.000	1.057.900	19.076.603
vennootschapbelasting	0	0	20 0	0
Bijdrage waterschappen	18.911.100	19.969.000	1.057.900	19.076.603

Toelichting op de begrotingswijziging AQUON-laboratorium

1. In 2017 werkt AQUON met de nieuwe personeelsformatie zoals weergegeven in de eerste begrotingswijziging 2017 en zal zich vervolgens verder ombuigen naar gewenste situatie AQUON 2.0. Een toename in de personeelskosten van circa 100K is in 2017 voorzien.
2. Bij doorrekening van de sociale lasten worden deze vooreerst niet aangepast.
3. Door herplaatsingen van personeel is er sterke behoefte aan om- en bijscholing. Voor het continue omscholen en door ontwikkelen van het personeel en daarnaast cultuurontwikkelingen is een bedrag van 100k gereserveerd.
4. AQUON heeft in 2016 en 2017 mutaties doorgevoerd in haar managementteam. Voor drie rollen wordt vooreerst middels interim invulling gegeven. Een bedrag van 100k is aanvullend gereserveerd voor eventuele extra inzet van personeel.
5. Diensten van derden wordt met 100k verlaagd als extra effect op de sluiting van locatie Breda.
6. Er zijn geen mutaties doorgevoerd in de te huren locaties. Op dit moment huurt AQUON twee (opslag-)locaties.
7. De kosten van leasekosten dalen met 60K door minder inzet van mobiliteit.
8. Er zijn geen veranderingen doorgevoerd t.a.v. verzekeringen.
9. Beperkte wijziging door verdere lastenverlichting belastingen (minderlocaties).
10. Verdere daling in onderhoudskosten door minder locatiebesluit.
11. Daling in gebruiksgoederen wordt voorzien door effectief gebruik.
12. Duurzame goederen stijgen door verwachte aanschaf (duurzaam <€25.000).
13. Verwachte energiedaling door nieuwe contractleverancier en daling aantal panden.
14. In de afgelopen jaren werd zichtbaar dat meer specialistisch onderzoek door de klant wordt gevraagd en uitgevoerd. Voor deze onderzoeken heeft AQUON niet de kennis in huis en/of de instrumenten zijn niet zodanig ingericht. Deze onderzoeken worden dan ook uitbesteed. Deze kostenpost is op basis van ervaringscijfers en klantverwachting over het jaar 2017 bijgesteld met 740K. Daarmee heeft deze kostenpost eenzelfde kostenniveau als over 2016.
- 15-19 Op deze kostenregels vinden ook mutaties plaats. Deze mutaties worden doorgevoerd op basis van een geactualiseerd beeld.
20. Ten aanzien van vennootschapbelasting worden geen kosten verwacht. Discussie met de belastingdienst loopt nog ten aanzien van VpB positionering.

Begrotingswijziging t.b.v. eigenaarsdeel GR AQUON

programma 2:	begroting 2017	begroting 2017		
EIGENAAR	vóór wijziging	ná wijziging	*	begroting mutatie
PERSONEELSLASTEN:				
salarissen (boventalligheid)	709.500	180.000	21	-529.500
sociale lasten (boventalligheid)	165.800	45.000	22	-120.800
overige personeelslasten	28.000	0	23	-28.000
personeel van derden	100.000	300.000	24	200.000
PERSONEELSLASTEN	1.003.300	525.000		-478.300
OVERIGE BEDRIJFSLASTEN:				
diensten van derden	200.000	500.000	25	300.000
huren en rechten	0	0	26	0
leaseauto's	0	0	27	0
verzekeringen	0	0	28	0
belastingen	0	0	29	0
onderhoud door derden	0	0	30	0
OVERIGE BEDRIJFSLASTEN	200.000	500.000		300.000
GOEDEREN EN DIENSTEN:				
ge- en verbruiksgoederen	0	0	31	0
duurzame gebruiksgoederen	0	0	32	0
energie	0	0	33	0
GOEDEREN EN DIENSTEN	0	0		0
UITBESTEDINGEN:				
externe analyses	0	0	34	0
UITBESTEDINGEN	0	0		0
KAPITAALSLASTEN:				
afschrijvingen	625.000	185.000	35	-440.000
rentelasten	0	0	36	0
KAPITAALSLASTEN	625.000	185.000		-440.000
NORMALE EXPLOITATIEKOSTEN	1.828.300	1.210.000		-618.300
ONVOORZIEN	100.000	100.000	37	0
TOTAAL LASTEN	1.928.300	1.310.000		-618.300
vrijval (bestemmings-) reserve	-700.000	-1.085.000	38	0
bijdrage derden	0	0	39	0
Vennootschapbelasting	0	0	40	0
Bijdrage waterschappen	1.228.300	225.000		-1.003.300

Toelichting op de begrotingswijziging Eigenaarsdeel GR AQUON

21. De salariskosten van boventalligen worden hier verantwoord. AQUON heeft geen duurzaam boventalligheidskosten echter wel tijdelijk frictiekosten. Drie medewerkers werken bovenformatief; hiermee wordt ingespeeld op toekomstige penisioenering van medewerkers. Met drie jaren worden deze frictiekosten opgelost. De forse daling in kosten wordt veroorzaakt door de positieve effecten van het succesvolle doorstroomprogramma van AQUON-personeel naar waterschappen en uitstroom extern.
22. De sociale lasten voor boventalligen zijn hier opgenomen en muteren mee met het aantal en de bijbehorende salariskosten.
24. In de overige personeelskosten is ten behoeve van mismatch personeel een bedrag van 100k opgenomen voor eventueel in te zetten personeel. Ten behoeve van het uitwerken van AQUON 2.0 (nieuwe organisatiestructuur, formatie en functieprofielen) is een bedrag van 100k opgenomen. Voor communicatiedoeleinden staat een bedrag van 100k gereserveerd.
25. Ten aanzien van het pand dat te koop staat is een bedrag van 100k gereserveerd voor verkoopkosten alsmede de in standhoudingskosten (dit bedrag was 200K in de begroting voor wijziging) voor zolang het pand in bezit is van AQUON. AQUON werkt in 2017 vervolgens aan AQUON 2.0 en AQUON 3.0 en heeft daarbij diverse adviesdiensten benodigd. Ten behoeve van bestuur en governance staat een bedrag van 100k gereserveerd. Voor uitwerking van AQUON 3.0 (dimensionering en samenwerkingsvormen) een bedrag van 100k. Voor uitwerking van het middelenmanagement een bedrag van 100K. Voor eventuele ander benodigd advies staat een bedrag van 100k gereserveerd.
35. In 2016 is een bedrag van €745.000 geïnvesteerd in verbouwing van de locaties Tiel en Leiden om de verhuizing van analyses vanuit Breda mogelijk te maken. In 2017 zal deze investering een afschrijving veroorzaken van 185K. Het investeringsbedrag zal in vier jaren worden afgeschreven. De oorspronkelijk opgenomen kosteneffect van een impairment van pand Breda (300k) is in 2016 al doorgevoerd.
37. Een bedrag van 100k is opgenomen voor onvoorziene zaken en eventuele risico's.
38. Een vrijval van 1.085k is geprojecteerd om te laten vrijvallen uit de bestemmingsreserve.

Op de niet benoemde kostenregels vindt geen mutatie plaats.

Kostentoerekening en de bijdrageregeling

De jaarlijkse reguliere exploitatiekosten (AQUON-programma 1: laboratorium)

Algemeen

De jaarlijkse reguliere exploitatiekosten worden ingedeeld naar vaste kosten en variabele kosten. Deze vaste en variabele kosten hebben een eigen basisberekening in de bijdrageregeling. De bijdrage van een individueel waterschap bestaat daarmee uit een aandeel in de vaste kosten en een aandeel in de variabele kosten. De opbrengsten door derden worden in mindering gebracht op de jaarlijkse reguliere exploitatiekosten. Het geheel van de resterende jaarlijkse reguliere bedrijfskosten wordt vervolgens geheel door de (negen) deelnemende waterschappen bijgedragen.

De kostenverdeling

De vaste kosten zijn de kosten van de bedrijfsinrichting, deze kostencategorie wordt verondersteld 75 procent van de normale reguliere jaarlijkse exploitatiekosten te zijn. In tegenstelling tot de vaste kosten bewegen de variabele kosten mee met de jaarlijkse productie, deze worden verondersteld 25 procent van de reguliere jaarlijkse exploitatiekosten te zijn.

Consequenties voor een individueel waterschap

Elk waterschap draagt een percentage van de vaste kosten bij. Het percentage aan vaste kosten dat een individueel waterschap bijdraagt is afhankelijk van de gemiddelde afgenomen productie in de drie afgesloten jaren¹ voorafgaand aan het desbetreffende verslagjaar. Als voorbeeld dient de productie in 2014, 2015 en 2016 als basisberekening voor het kostendeel in 2018. Het verhoudingscijfer van deze drie jaren productie ten opzichte van de totale AQUON-productie in hetzelfde tijdvak, geeft het relatieve aandeel weer van de door te berekenen vaste kosten.

De jaarlijkse variabele kosten worden in verhouding van de werkelijke afgenomen productie in het desbetreffende verslagjaar toegerekend aan een individueel deelnemend waterschap.

In 2018 zal een belangrijke kostenverschuiving binnen de deelnemende waterschappen plaatsvinden doordat de referentieperiode verschuift naar de vermelde driejaars gemiddelde. Tot deze verschuiving van de referentieperiode is in 2015 besloten en is door AQUON vanaf 2016 in de opgestelde meerjarenramingen een uitwerking per waterschap weergegeven (gebaseerd op de destijds bekende productieaantallen).

¹ In het jaar 2017 geldt een afwijkende berekeningswijze. Vanaf 2018 geldt het 3jrs gemiddelde.

Kosten eigenaarsdeel (programma 2: eigenaar GR AQUON)

De kostenverdeling van het eigenaarsdeel.

Alle ombouwkosten en de blijvende bovenmatige kosten (boventallig personeel) worden in rekening gebracht bij de deelnemende waterschappen. In deze programmabegroting wordt de opgebouwde bestemmingsreserve uit de jaren 2014/2015 in de jaren 2016/2017 verrekend.

AQUON wordt als volger van de SAW CAO geconfronteerd met de effecten van de gezamenlijke waterschap afspraken ten aanzien van behoud van werkgelegenheid. In de cao is een bepaling opgenomen over haar werkgelegenheid tot 1 juli 2021 (werkzekerheid bepaling). AQUON heeft na haar organisatieaanpassing per 1 januari 2017 echter voor een aantal medewerkers geen werk meer. AQUON staat daarmee in de voorhoede om de goede intentie van de nieuwe cao, namelijk flexibiliteit en mobiliteit van medewerkers binnen waterschappen, te realiseren. Het intensief begeleiden, maar ook ervaring opdoen met persoonlijke voorkeuren van betrokken medewerkers, zijn sterk bepalend voor de hoogte van de personeelskosten in deze fase.

Consequenties voor een individueel waterschap

De kosten van boventalligheid worden doorberekend aan een individueel waterschap met dien verstande dat er rekening wordt gehouden met het aantal overgenomen personeelsleden door een individueel waterschap. De waarde van de personeelskosten van overgenomen personeelsleden wordt in mindering gebracht op het aandeel in de boventalligheidskosten. Per saldo zal dit het effect geven dat de kosten van boventalligheid worden gedragen door die waterschappen die geen personeelsleden hebben afgenomen.

Wettelijke paragrafen

Overeenkomstig het waterschapbesluit artikel 4.11 zijn in de eerste begrotingswijziging 2017 de paragrafen opgenomen welke verplicht zijn te vermelden. Met deze paragrafen wordt bereikt dat de uitgangspunten, de hoofdlijnen van het (nieuwe) beleid met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede de financiële gevolgen van dat beleid worden verankerd. In de al vastgestelde programmabegroting 2017 is een aantal beheersparagrafen opgenomen welke onverminderd gehanteerd blijven en niet opnieuw in deze eerste begrotingswijziging 2017 zijn opgenomen.

Incidentele baten en lasten

In de beide programmabegrotingen is een bedrag van 100k als incidentele lasten voorzien.

Onttrekking aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen

Door AQUON wordt het restantdeel van de bestemmingsreserve gebruikt om de programmabegroting 2017 te financieren.

Waterschapsbelasting

AQUON int geen belastingen en derhalve is deze paragraaf niet van toepassing.

Weerstandsvermogen

AQUON kent geen (algemene) reserves. Voor wat betreft de financiële risico's geldt dat de deelnemers van de GR AQUON naar rato aansprakelijk zijn voor de niet afgedekte risico's.

AQUON staat de komende jaren voor grote organisatieveranderingen en daarmee worden de risico's groter. In het hoofdstuk risicobeheersing van de programmabegroting 2017 wordt een uitgebreide weergave gegeven van de mogelijke risico's door aanpassing van de organisatiestructuur en bijbehorende kostenstructuur. In het begrotingsjaar 2016 en in de meerjarenraming 2017-2020 is op de mogelijke financiële consequenties zo adequaat mogelijk geanticipeerd. Ten behoeve van de resterende risico's is een post onvoorzien in de begroting opgenomen.

Financiering

Verwacht wordt dat aflossing en investeringen van de leningen binnen de reguliere cashflow en kredietfaciliteiten kunnen worden opgevangen. Opmerkelijke transacties zullen in de komende jaren de inkomsten van een eventuele verkoop van een locatie zijn en de uitgaven naar aanleiding van verbouwing van de bestaande locaties. Verwacht wordt dat deze transacties passen binnen het financieringsarrangement met de bankinstelling. Na besluitvorming van het algemeen bestuur over definitieve eindkeuzes van AQUON kan een herziening van de leningenportefeuille worden overwogen.

Verbonden partijen

AQUON kent geen verbonden partijen. Deze paragraaf is niet van toepassing.

Kapitaalgoederen

AQUON is met haar specifieke apparatuur een kapitaalintensieve organisatie. De laatste jaren is er een rem geweest op nieuwe en vervangingsinvesteringen. Verwacht wordt dat in 2017 een aantal instrumenten moeten worden vervangen. De directie van AQUON heeft een actuele lijst met instrumenten welke vervangen dienen te worden. Zoals overeengekomen in het Platform Eigenaren AQUON worden nieuwe investeringen van materieel belang in het platformm doorgesproken. Om tijdig financiële middelen beschikbaar te verkrijgen wordt aangegeven dat in de komend jaar circa €1.5 miljoen euro investeringskrediet benodigd is. Daarnaast is in het jaar 2017 voor de doorontwikkeling van ICT (LIMS) en overige faciliteiten een bedrag van €0,5 miljoen benodigd.

EMU – saldo

In kader van een verantwoorde ontwikkeling van de economie en het monetaire stelsel binnen de landen die deelnemen aan de Economisch en Monetaire Unie (EU) zijn afspraken gemaakt over het overheidstekort. Binnen de overheid van Nederland is het aanvaardbaar het tekort te verdelen over het Rijk en de decentrale overheden. In principe zal het exploitatietekort van AQUON elk jaar 0 zijn, omdat alle netto kosten worden doorberekend aan de deelnemers. Het EMU-saldo kan hoger of lager zijn dan 0, door investeringen, afschrijvingen en de invloed van reserves en voorzieningen.

Het investeringsniveau van AQUON in het jaar 2017 ligt door de vervangingen van het instrumentarium (€1,5 miljoen euro) en facilitair/ICT-aanschaf (500k) op een gewenst niveau. De afschrijvingen bedragen in de nieuwe begroting €1.5 miljoen. De vrijval van de bestemmingsvoorzieningen bedraagt circa €1,2 miljoen. Het EMU-saldo voor het jaar 2017 bedraagt daarmee negatief circa €0,7 miljoen euro.

Topinkomens

Actueel beeld naar aanleiding van wet normering topinkomens geeft het volgende inzicht.

Naam	Functie	Duur dienst- verband mnd	Omvang dienst- verband %	Beloning €	Belastbare kosten- vergoedingen €	Voorziening en betaalbaar op termijn €		Beëindigings- uitkeringen €	Jaar beëindiging
Dhr. J.K. Bouma	Algemeen directeur	12	100	109.814	0	14.206		0	-
Dhr. R.W. Bleker (*)	Bestuursvoorzitter	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.	-
Dhr. J. J.M. van der Aa	Bestuurder	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.	-
Dhr. G.P. Beugelink	Bestuurder	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.	-
Dhr. P.F.J. van den Eijnden	Bestuurder	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.	-
Dhr. W.P.J. de Kleijn	Bestuurder	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.	-
Dhr. H. Pluckel (*)	Bestuurder	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.	-
Dhr. C. Sas	Bestuurder	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.	-
Mevr. E.H.T. Stravens(*)	Bestuurder	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.	-
Mw. I.J.A. ter Woorst	Bestuurder	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.	-

(*) Dagelijks Bestuur

Risicomanagement

In de vastgestelde programmabegroting 2017 is een hoofdstuk gewijd aan de risicoprofilering en de risico's waaraan AQUON aan bloot staat. Deze risicoparagraaf is uitgebreid en volledig, en na analyse, niet op alle terreinen actueel.

In het jaar 2016 hebben de deelnemende waterschappen gewerkt aan een algehele strategische richting welke door alle negen waterschappen is geaccepteerd. Gezamenlijk wordt nu gewerkt aan de nieuwe strategische richting van het samenwerkingsverband. De vermelde risico's die betrekking hebben op het mogelijk uitéén vallen van de GR; in een andere, samenstelling continueren van het samenwerken in de GR AQUON en/of andere verschillende beleidslijnen zijn zeer sterk gedaald. Deze risico's zijn dan ook dusdanig verkleind dat het hiervoor geen maatregelen te worden genomen.

In de programmabegroting van 2018 is een geactualiseerde risicoparagraaf opgenomen en vanuit deze eerste begrotingswijziging 2017 wordt hiernaar verwezen. In de begroting worden tevens de grotere materiele risico's concreet benoemd. De risico's worden besproken binnen het dagelijks bestuur van AQUON.

Voor de eventuele risico's, welke met het opstellen van de conceptbegroting 2018 concreter in beeld zijn gebracht, heeft AQUON gemeend de twee voorzieningen van € 200.000 (voor elk programma €100.000), welke opgenomen waren in de begroting 2017 in deze begrotingswijziging te handhaven.

Bijlage 1: Bijdrageregeling en kostenverdeling

Programmabegroting 2017 vóór wijziging:

2017	LABORATORIUM	Totale kosten in dit programma: 18.911					
		vaste kosten		variabele kosten		totale	
		procent	bedrag	productie	procent	bedrag	kosten
Aa en Maas		7,0%	993	875.000	8,3%	391	1.384
Brabantse Delta		13,0%	1.844	1.350.000	12,8%	604	2.448
De Dommel		8,1%	1.149	980.000	9,3%	438	1.587
Delfland		5,7%	808	744.000	7,0%	333	1.141
Hollandse Delta		20,9%	2.964	1.637.000	15,5%	732	3.697
Rijnland		17,0%	2.411	1.750.000	16,6%	783	3.194
Rivierenland		17,7%	2.510	1.970.000	18,6%	881	3.392
Schieland en Kr.		4,7%	667	555.000	5,3%	248	915
St. Rijnlanden		5,9%	837	706.000	6,7%	316	1.153
Totaal		100,0%	14.183	10.567.000	100,0%	4.728	18.911

Programmabegroting 2017 ná wijziging:

LABORATORIUM	Totale kosten in dit programma: 19.969						MUTATIE
		vaste kosten		variabele kosten		totale	
		procent	bedrag	productie	procent	bedrag	kosten
Aa en Maas		7,0%	1.048	1.091.100	9,4%	467	1.516
Brabantse Delta		13,0%	1.947	1.381.000	11,8%	591	2.538
De Dommel		8,1%	1.213	960.000	8,2%	411	1.624
Delfland		5,7%	854	928.780	8,0%	398	1.251
Hollandse Delta		20,9%	3.130	1.824.764	15,7%	782	3.912
Rijnland		17,0%	2.546	2.192.300	18,8%	939	3.485
Rivierenland		17,7%	2.651	2.036.737	17,5%	872	3.523
Schieland en Kr.		4,7%	704	546.200	4,7%	234	938
St. Rijnlanden		5,9%	884	695.500	6,0%	298	1.182
Totaal		100,0%	14.977	11.656.381	100,0%	4.992	19.969
							1.058

2017	EIGENAARSDEEL	Totale kosten in dit programma: 1.228	
		basis procentuele verdeling:	
		kosten verdeling	totale kosten
Aa en Maas		7,2%	88
Brabantse Delta		13,4%	165
De Dommel		8,3%	102
Delfland		5,9%	72
Hollandse Delta		21,5%	264
Rijnland		17,4%	214
Rivierenland		18,1%	222
Schieland en Kr.		4,2%	52
St. Rijnlanden		4,0%	49
		100,0%	1.228

EIGENAARSDEEL	Totale kosten in dit programma: 225						MUTATIE
		basis doorstroomprogrammaregeling:					
		Target FTE	Realisatie FTE	saldo FTE	tbv verreken	kosten verdeling	totaal bedrag
Aa en Maas		0,9	1,0	0,1	0,0	0,0%	0
Brabantse Delta		1,6	2,8	1,2	0,0	0,0%	0
De Dommel		1,0	0,0	-1,0	-1,0	18,2%	41
Delfland		0,7	0,0	-0,7	-0,7	12,8%	29
Hollandse Delta		2,6	1,0	-1,6	-1,6	29,1%	66
Rijnland		2,1	1,0	-1,1	-1,1	20,0%	45
Rivierenland		2,2	2,1	-0,1	-0,1	1,6%	4
Schieland en Kr.		0,5	0,0	-0,5	-0,5	9,1%	20
St. Rijnlanden		0,5	0,0	-0,5	-0,5	9,1%	20
		12,1	7,9	-4,2	-5,5	100,0%	225
							-1.003